

ADRIAN ERBICEANU

**„De la Anna la
Caiafa” ,**

„DIVINA TRAGEDIE”,

„LA FONTAINE DE CE SIECLE“

**POEZII IN LIMBA ROMÂNĂ ȘI ÎN
LIMBA FRANCEZĂ
SELECTATE DIN VOLUMELE
MENȚIONATE MAI SUS**

editie on-line www.cartesiarte.ro

Cartile se pot comanda la adresa:
adrian_erbiceanu@yahoo.ca

**De la Anna la
Caiafa
Cuvânt înainte
de
Ioan Mariș
Editura ARDEALUL
2007**

Poet al Tainei

Invitația amabil-curtenitoare venită de peste Atlantic, de a mă pronunța asupra poeziei pe care o scrie Adrian Erbiceanu, selecționată în volumul „De la Anna la Caiafa”, predat Editurii ARDEALUL din Târgu Mureș, a constituit pentru mine o surpriză, determinându-mi curiozitatea. Un sumar curriculum vitae ne spune nouă, cititorilor, că poetul s-a născut la București cu peste 60 de ani în urmă. A făcut studii militare: Liceul „Dimitrie Cantemir” de la Breaza și Școala de Ofițeri la Pitești, după care a absolvit și Institutul Pedagogic din București, Facultatea de Filologie, specializarea limba și literatura română (1970).

A debutat în reviste militare (1969) publicând poezii și mai ales reportaje. Din 1979 e stabilit în Canada, La Montreal. După 1990 începe să colaboreze la publicații din țară: *Transilvania* (Sibiu), *Convorbiri literare* (Iași), *Târnava* (Tg.

Mureș), *Bucovina literară* (Suceava). Editorial Adrian Erbiceanu debutează în 2003 cu volumul de poezii *Confesiuni pentru două generații* (Editura Tribuna-Sibiu). La aceeași editură apare în 2004 al doilea volum: *Divina Tragedie*, poeme apărute inițial în revista *Transilvania*. Din anul 2004 Adrian Erbiceanu este membru al Asociației canadiene a Scriitorilor Români din Canada. Întâlnirea cu poezia din volumul, sugestiv intitulat, *De la Anna la Caiafa* ridică de la început câteva întrebări, legate de conceptul de poezie și de contactul cititorului avizat, al lectorului inițiat în decodarea textului cu poezia poetului român din Canada. Critica de poezie este în ultimă instanță „o întâlnire cu sinele tău surprins ca o dâră a textului altora” (cf. Marin Mincu, *Textualism și autenticitate*, Editura Pontica, 1993). Orizontul de așteptare al cititorului, trăirile și angoasele sale, sinele său se regăsesc în textele poetului Adrian Erbiceanu. Încercăm să răspundem la această întrebare fără a absolutiza răspunsul, ce vizează un domeniu al inefabilului, cum e cel al poeziei, emanația unei instanțe enunțatoare, transcendente care e eul poetic ce se construiește pe sine în relația cu interioritatea sa și cu mundanul. Eul poetic apare textualizat, devenind propriul obiect de textualizare. În ce măsură eul poetic în cazul lui Adrian Erbiceanu se încarcă de o transcendență a sinelui, o transcendență ce devine obiectul propriei sale investigații, e o întrebare mai mult decât retorică. Poezia reflexivă, aflată la antipodul poeziei tranzitive, (aceasta din urmă impusă de canonul modernității târzii și afirmată de postmodernism) e considerată, astăzi, o poezie retro, cultivată la scară mai redusă.

Poetul Adrian Erbiceanu scrie o poezie reflexivă în sensul că eul poetic se comunică pe sine și apoi comunică, respectiv, sunt atinși prin actul poetic și cei aflați în zona referențială, cititorii. Temele și motivele liricii sale sunt cele ale mării poezii dintotdeauna: meditația asupra trecerii ireversibile a timpului,

nostalgia copilăriei, iubirea, dorul, casa-vatra, taina ce bate „la poarta înserării”, zădărnicia, deșertăciunea, visul, umbra, oglinda, căutarea, vina ontologică etc. Dintre temele și motivele ce se impun la prima lectură, meditația asupra timpului are o preeminență și e reiterată în multe poeme, mai ales în cele ce se apropie mai mult de forma sonetului sau chiar sunt sonete. Timpul măsoară destrămarea ființei și se impune întrebarea / constatarea retorică „De ce născutul trebuie să moară” și clipa, măsurată de „tic-tacul vremii – ornic-ceas”, trece prin ființă fără ca eroul liric să-i poată desluși temeurile ultime. Aceeași canotație o are această supra-temă și în alte versuri, unde timpul e imaginat ca alunecare spre „liniștile cele fără fund”:

Alunecăm ca umbrele pe ape
Spre largurile care ne ascund,
Cu fiecare clipă mai aproape
De liniștile cele fără fund....”

Poet al Tainei, și Timpul este o asemenea taină, Adrian Erbiceanu provoacă prin cuvânt runicile semne ale vremii, ajungând la adagiul: „murim cu fiecare clipă” din momentul în care ne-am născut, acceptând „zădărnicia cea dintâi”, a căderii în timp, ca dat ontologic încifrat în codul nostru genetic, unde moartea dă expresie vieții.

Predestinați, purtăm mesaje
Închise într-un cod uman,
Edificând eșafodaje
Pe dangățul cotidian.

.....
Și toate cu meșteșugire
De ornic vechi, nelegitim,
Ce bate clipa-n izbăvire.
Și izbăvirea-n țintirim.

Poetul simte presiunea timpului și o exprimă într-o viziune metaforică. „Păduri cețoase” îi cresc în cale, iar timpul „îl

prăvale în țărână”. Solitudinea, rătăcirea pe cărări și vârfuri învăluite în zări de fum îl predispun pe eroul liric la meditații aproape funebreale.

Singur cu mine doar... ca o părere

În care mor știutele cărări...

Mi-e gândul ostenit, vorba – tăcere,

Și-mi sunt povara vechii întrebări

Când rătăcesc pe vârfuri lunecoase

În gravă cumpănire... zări de fum

Mă-nvăluie în giulgi, nesățioase...

Bat marginile și mă sting precum

Sub rece ploaie vetrele se sting...

Zilele-mi sunt niște ravene seci,

Barba îmi crește, tristele mă ning...

Ce nebunie te-a făcut să pleci ?

Există aici o întregă mitologie a trecerii, a rătăcirii pe cărări necunoscute. Figurile trecerii sunt aici ficționalizate prin câteva motive lirice (reiterate și în alte poezii), cum ar fi: marginile, ploaia rece, vetrele ce se sting etc. Comparația zilelor cu niște ravene seci (de reținut *livrescul termenului ravene*), precum și motivele lirice enumerate mai sus și subordonate imaginarului trecerii, a timpului ireversibil, întrețin tensiunea discursului poetic. Poetul e asemenea miticului Aeneas care rătăcește pe mările vieții. E un nou Ulise ce nu mai găsește drumul spre Itaca, rătăcind de o viață pe *o urmă*, ca în final să se viseze trecut peste apele styxului de către barcagiul Charon:

Și mă visez. Și-n visul meu profan

Mă clatin suspendat. Dacă se curmă,

Charon mă trece apa... pe un ban.

Poezia, cuvântul adunat „sub pleoapa serii”, îi oferă rătăcitorului poet, ce caută în Itaca un ethos al locuirii în logos, temeuri ale devenirii și puterea de a înfrunța destinul precar.

Sub pleoapa serii îmi adun cuvântul

Să am cu cine înnădi taifas.
Între cuvinte-mi freamătă pământul
Să nu pricep din el cât a rămas.

.....

Silabele se leagă de cuvinte,
Ca strugurii de vrejul lor amar,
Prin Toamna care-aleargă înainte...
Cât, zici, c-a mai rămas din Călindar ?
Într-o altă ars poetica, creatorul liric se întreabă retoric ex
abrupto:

Pentru cine-am vrut să scriu poeme ?

Cărei inimi i-am cătat răspuns

Și de cine în poem se teme

Gândul meu în care ard pe-ascuns ?

Poetul este asemenea sculptorului care încearcă să elibereze
din beznele materiei „trupul mării de mărgean”. Poezia apare
asemenea Afroditei din spuma mării după o caznă ce a făcut
ca ciocanul și dalta sculptorului-poet să se rupă de întuneric.

Apar aici ecouri din Arghezi cel din *Nehotărâre* și *Psalmi*:

Eu pe cine-alint între cuvinte

În poemu-n care ard de viu,

Nepătrunsul să-l pătrund... aminte

Litera în vorbă când o scriu ?

Într-un alt poem poetul se imaginează ca și miticul Icar. Starea
de zbor, de unduire este generată de vibrația orfică a cuvântului,
a vocilor interioare ce-l livrează pe poet înspre *un nu știu cine*
și un nu știu ce:

Mă poartă, uite-așa, o unduire

de aripi... presimțindu-le că-mi cresc

– simptom acut de gravă cumpănire –

între ce vreau și ce am să gădesc.

În numeroase poeme autorul se lasă antrenat, scris de limba
română, refăcând în propriul său discurs traseul scriiturii

poetice ce trece prin Eminescu, dar și prin Goga, Arghezi, Blaga, Minulescu etc. Intertextul lui Adrian Erbiceanu se nutrește și din mitologia unor mari culturi și din Cartea Cărților – Biblia. Ca forme ale liricului poetul preferă sonetul, mai ales atunci când iscodește tainele universului în neîntreruptă alergare a timpului. Pentru candoarea și frumusețea ei cităm aici integral o poezie pe tema timpului ca nostalgie a copilăriei, a căutării acestui topos paradisiac:

Am pornit la drum de seară

Să-i spun țarinii povești.

Eu îl sui, drumul coboară...

Tu, copile, cine ești ?

Prins de volburi, la strâmtoare,

Gândul dă a se-odihni;

Sus e cald, jos e răcoare...

Tu, copil, de unde vii ?

Ca și pasul ce străbate

Printre patimi, la răscruci,

Visele se frâng mai toate...

Tu, copil, unde te duci ?

În balans pe vechea punte

Peste vămile lumești,

Clipa mi-e răboj pe frunte...

Tu, copile, unde ești ?

Cititorului mai tânăr, cu lecturi din noua poezie anglo-saxonă, dar și din cea românească (cf. N. Stănescu, M. Ivănescu), ar putea să i se pară acest gen de poezie ca fiind ușor vetust, datat, retoric și afectat prin reiterarea unor topici din sfera romantismului. Există însă numeroși alți iubitori de poezie care preferă tocmai un asemenea discurs liric, timbrat de o prozodie clasică, așa cum scrie poetul Adrian Erbiceanu. Cât privește titlul, el ni se dezvăluie abia odată cu parcurgerea întregului volum. Această metaforă mai mult revelatorie decât

plasticizantă ne introduce în odiseea dramatică a omului modern. Odisee care e o lungă și continuă căutare / alergare de la Anna la Caiafa. Poezia lui Adrian Erbiceanu este mai mult decât un violon d'Ingres, e o poezie a sentimentelor rostite cu simplitate, sentimente ce se textualizează într-o prozodie clasică.

Ioan Mariș

La poarta înserării

“Cuvântul spus își năruie cuvântul.”

Adrian Munteanu

Simt vântul umbrei cum spre somn mă-nclină,
Trecând prin mine – parcă mi-ar vorbi
Cu simplitate, ca și cum n-ar ști
Complexitatea ei că mă domină.
Să înțeleg, încerc a întregi
Cărările cu vină – fără vină
Trepte întănuite de lumină
În noaptea ce se-ncumetă spre zi.
M-aștern la drum cu vrerea de-a străbate
Prin Taina grea, ca printr-un vechi descânt,
Prin lumile în mine sigilate...
Dar nu e cer deasupra-mi, nici pământ;
Doar umbra se întinde peste toate
Și e Cuvântul pus peste cuvânt !

Mă-ncearcă uite-așa

Mă-ncearcă, uite-așa, un dor de ducă
prin albele zăpezi ce mă-nconjur,
s-alerg prin ele – unică nălucă,
o spumă pe-un tangaj zămislior.
Mă cere, uite-așa, o alternanță –
minuterie pusă pe-un cârlig –
o voce gravitând în rezonanță
când fără voie mă surprind că strig.
Mă poartă, uite-așa, o unduire
de aripi...presimțindu-le că-mi cresc
– simptom acut de gravă cumpănire –
între ce vreau și ce am să gădesc.
Mă prinde, uite-așa, „*un nu știu cine*”,
și-„*un nu știu ce*” m-atrage spre-nserat,
dar glasul tău zvonește viu în mine
și iar mă-ntorc la poarta ta...și bat...

Ca lacătul

Ca lacătul ce nu se mai descuie
când ai nevoie și-l înfrunți febril,
în brațe te strângeam ca pe-o statuie
care ardea în simțul meu tactil.
Atâtea ți-aș fi spus, dar ce cuvinte
puteam găsi – nevrând să mă divulg –
iscam tornade-n juru-mi, să ții minte,
din mreaja îndoielii să te smulg.
Și timpurile, ca-ntr-o odisee,
mi-au fluturat prin păr, m-au fulguit,
iar tu-mi ești vis întăinuit sub cheie...
Cum să te pierd acum când te-am găsit ? !

Semne

E liniște – o liniște precară,
Un vânt, descarcerat dintre culise,
A veșnicie băntuie pe-afară...
Tu luminezi ferestrele deschise.
E-o ordine – o Ordine în toate,
Un Solitar – în drum spre împlinire –
Dă semn evocator de libertate...
Dar câte nu zvonesc a risipire ? !...
E-o vorbă – călăuză prin vecie
Dând semn că nor cu nor se împreună.
Să fie semn secret de erezie,
De vreme răvășită de furtună ?
E liniște – o liniște obscură
De gând înfrigurat – mocnit pe tușă...
Să fie semn că în lumină pură
Există Cale și există Ușă ?...

Căutare

Îmi cad pe clape notele răzlețe –
Eresuri strecurate prin cuvânt;
Lumina când mă scol îmi dă binețe,
Dar sunt luat de ape și de vânt.
Un fel de dănțuire-nvolburată,
Ca vremea care arde în imberbi,
Îmi arde răsuflarea ferecată
De ale clipei otrăvite ierbi.
E valea mea, laguna mea, e marea,
E liniștea ce străjuie cu foc
Speranțele în care desfătarea
Își caută și nu-și găsește loc;
E presimțirea mea neîmplinită,
Ori sunt doar niște jocuri de opal ?
E patima ce trage obosită
Ca barca înecatului la mal ?
Că tot ce-am căutat în legi nescrise
– Va fi oare cândva să și găsim ? –
Stă în balansul porților deschise
Care ne joacă-n rosturi, legitim...

Tempi passati

Am strecurat prin vise, grea, căldura
Ființei noastre – focului pe vatră
Însuflețindu-i flacăra cu gura,
Un chip și-o formă să durăm în piatră.
Am zăvorât în noi lumina zilei
Atât de strâns c-a început să fiarbă...
Întrezăream minunea clorofilei
Ce rostuie în firele de iarbă
Și-am ars pe scări de vis fremătătoare
Ca niște repezi ropote de ploi...
De fiecare dată, fiecare,
Să ne-amăgim cu lumea, amândoi...

Sunt umbra ta

Sunt umbra ta... și te urmez de când
Lumina te-a scăldat întâia oară
Cu-aceeași certitudine precară,
De salt între “acum” și...”pe curând”.
Sunt umbra ta și te urmez spre seară
Dar umbrele nasc umbre strecurând
Dorul prin dor... și ne topim arzând -
Îngemădate lumânări de ceară.
Sunt umbra ta și te urmez supus,
Cu fiecare răsărit de soare,
Până și-n golul umbrei interpus
Ca un sigiliu sec, de încifrare
A tainei tale care m-a sedus
Să-nșirui lumea : urme pe-o cărare...

Ca salcia

Prin sălcii vântul se frământă,
La nesfârșit fixându-și straiul
Ca fata, ce de mijloc frântă,
Își bate rufele cu maiul.
Deposedat, se-mpleticește
În propria-i intimitate,
Ca fata ce, pălind, roșește,
C-o prinzi cu poale suflecate.
Ca salcia ce nu mai scapă
De vânt, prin vânturi despletită,
Stă fata, pân la brâu în apă,
Și mă tot duce în ispită...

Atâtea

Atâtea ape curg și nu se-ntorc
Să vadă pieptul muntelui cum storc,
Mocnind într-o ascunsă zbuciumare
Ca-n primul tremur – prima sărutare;
Atâtea frunze cad, codrul rărindu-l,
Să-l bată ploaia, vântul hăulindu-l,
Că mă afund în ochiul lui tomnatic,
Rănit și trist, și-atât de singuratic;
Atâtea ceasuri bat stârnind minutul
În care-ntrezărind necunoscutul
Ce sunt – parcă mă vântur prin blestem
Și-n nopțile din mine mi te chem.
Atâtea ape mor pe căi de ape...
Cad frunzele din cer tot mai aproape...
Ceasuri atâtea-mi bat la căpătâi...
Tu fragedă lumină îmi rămâi.

Ritm

Inima mă-ndeamnă: Spune-i !,
N-o lăsa, crepusculară,
Val spumat pe creasta dunei –
Răzlețire solitară,
Umbră trasă prin lumină,
Cupă încă nebăută,
Pată fără vreo pricină,
Piatră arsă, iarbă mută...
Gândul, pod între zăvoare,
- Vâlvătaie pârguită -
Nu-și găsește dezlegare.
Agonie și...Ispită !
Dănțuie pe vârful strunei
Strigătul, cerșind răsplată;
Inima mă-ndeamnă: Spune-i !
Gândul tace: Niciodată !

Alergare

Mi-s drumurile toate o podvoadă,
Un fel de răsfoire înapoi
A cărții-n care tainică se-nnoadă
Neliniștea trăirilor în noi.
Apele-mi sunt meandre ferecate –
Vârtej de umbre-n viu așezământ,
Arpegii volatile-ngemădate
În plămădirea primului cuvânt.
Iar gândurile-n zveltă osteneală
Trepte în piatra visului cioplesc,
Dând înălțimea clipei la iveală
În cele câte mă alcătuiesc
Într-o fără de tihnă alergare
Prin cartea răsfoită îndelung –
Cărare spre povestea viitoare...
La care, parcă, n-am cum să ajung...

Și

În mine treaz mă-ntorc
tu crezi că dorm
tic-tacul
mă punctează uniform
C-un gând alt gând
îl vâmui
îl dezbrac
te uiți și crezi că dorm
și taci
și tac
Descing pe brațe rupte
de tripod
mirajul delicvenței
și-l înnod
Curg flăcări
peste gândul istovit...
și tac
și taci
și crezi c-am adormit...

Norocul

Norocul tău, imperturbabil, trece –
Miraj rodind al clipelor traiect...
Îi bei – ca dintr-o cupă apa rece –
Lumina lui, ori șovăi circumspect ?
Pleacă norocul sau ar sta să vină ?
Ce drum în mreje te-a acaparat
Redecantând mirifica lumină
De câte ori căzut, te-ai ridicat ?
Norocul, însă, nu e o eroare
– Cum știm că-i din capricii zămislit –
În inimile noastre, ca pe-o floare,
De-o nevăzută mână răsădit ?
Norocul tău – o roiniță visată
La capătul nevralgiceii nevoi,
Cumpănă-ntre acum și niciodată ?
Focul nu arde cum ni-l facem noi ?

Am adus

Am adus de toate de-acasă :

Și sarea și apa, și pâinile,

Să ți le așez pe masă

Și să-ți sărut mâinile.

Am adus tot ce poate fi mai bun

Din satul meu de pe iniște :

Ghiveciul cu flori ne-nflorite, tutun,

Și partea sufletească de liniște.

Din vinul cel vechi ți-am oprit un pahar

Ofrandă – după cum se cuvine –

Dar aducându-ți atâtea în dar

Am uitat de un lucru: de mine...

Piatră rară

Îmi bate-n tâmplă greu și rece
Tic-tacul vremii – cosmic ceas...
Trece prin mine clipa ? De ce trece ?
Cui și cu cât datornic i-am rămas ?
Hipnotic ceasul... umblă către seară
Pe-un eșafod cu trepte muribunde;
În vis eu duc o stea imaginară
Și-n vene veacul firavei secunde...
Convalescența ei crepusculară,
Mi-e întrebarea... Dar nu știu răspunde
De ce născutul trebuie să moară.
Știu doar că-n târgul palidei secunde
Eu țin în palmă piatra ei cea rară...

Plutesc

Plutesc prin gând ca-ntre vecii de apă:
Deasupra-mi cerul gol și legământul
De-a nu lăsa pustiu să bată vântul
Prin visul nostru gata să înceapă.
Văd jos din bezna grea mijind pământul
Și pe pământ pe cel ce groapa-și sapă
Cum se-mormântă-n propria lui groapă,
Fără să-și poată ști deznodământul.
Cu-atâtea amintiri desperecheate,
Ce bat insidioase din aripe,
Zborul mă poartă prin eternitate...
Și-n mine prinde să se înfiripe
– Cât înainte tot pe-atât în spate –
Eternitatea fiecărei clipe...

Ab Jove principium

Adam nu prea știa de unde vine
Trez constatând că îi lipsește-o coastă...
Dalila lui Samson i-a fost nevastă –
Contrabalans cu noime feminine.
Ulise, rătăcind pe-o Mare vastă...
Virgiliu, căutând pe nu știu cine...
Și, exilat la “Ponturi Euxine”,
Ovidiu, priticcit de o “năpastă”...
Crestomații de nume și de fapte
A căror tâlcuire-ntrezărea
Nu istovirea zilelor în noapte ?
De unde vine-Adam nu prea știa...
De-aceea, poate-ademenit de șoapte
Ne-ngână tainic : “Que sera, sera !...”

Vals

La primul vals m-am înclinat spre tine
Ca vântul peste ape despletit...
Mă văduveau privirile străine
Și nu știu ce-aș fi dat să le evit !
Bătea în Orologiu tamburina
Un deget cobitor de clopotar...
Dar în vârtejul valsului lumina
Și-o întetea în noi un felinar
Să ne afunde – umbre pe podele,
Îngemădate de al nopții fard –
Într-un abis de răsuciri rebele...
Acum, când felinarele îmi ard,
Ce vorbă duci și cui ? Stă întrebarea
Fără răspuns – ca un răspuns la tot –
De parcă-n umbre s-a pierdut cărarea
Topindu-se-n tăcerea ta ...socot.
A învățat și inima să mintă ?
Stă felinarul stins... într-un picior !
Pe tine valsul – rece – te alintă...
Eu ard – viu felinar – întrebător.

Eram acolo

Eram acolo și eram departe,
Scrâșnind, când vechea poartă s-a închis
În veșnicia care ne desparte
De-atunci, din pragul ultimului vis.
Vorbele tale mai răsună încă
Cu sens abscons, pieziș prin nefiresc,
Încât pierdut în valea lor adâncă
Încerc zadarnic să mă regălesc.
Auzul meu refuză să dezlege
Spre înțeles cuvântul salvator
Că poama vorbei tale o culege
Tăcerea grea în care mă-nfășor
În nefireasca lume de cuvinte
Căreia rob m-a dat – stereotip –
Erorilor și-aducerii aminte:
Fără speranță nu există chip.

Parte de vină

Întreagă ești de vină
sau doar pe jumătate ?
Ce foc arde pe vatră ?
Pe trepte-ngemănite
ce semn e umbra mută
și ce-nțelesuri, oare,
flutură în derută,
în pașii mici ai clipei
că veacul ațipește ?
Ce adevăr prezentul
învârte cu-al său clește,
în focul iute care-n
mânia lui ne arde ?
Și clipa cui își vinde
luminile bastarde,
când lacomă, ori strâmtă,
nu mi le-ncarcă-n spate ?
Sunt numai eu de vină,
sau doar pe jumătate ?

Iubirile

Iubirile vin,
Iubirile pier...
Cui să le dau,
Cui să le cer ?
Doruri ascunse,
Patimă crudă -
Cine să vadă,
Cine s-audă ?
Vise cărunte,
Nadă prin nadă -
Cine s-audă,
Cine să vadă ?
Mantii de ape,
Lujeri de foc -
Râd...de durere,

DIVINA TRAGEDIA

CÂNTUL I

E-o noapte ca și altele. Sau, poate,
Grav, speriat de glas de cucuvele,
Cercam, în van, s-o dau pe jumătate,

Spre relaxarea gândurilor mele,
Când mintea mea, prin ea desferecată,
A constatat că noaptea n-are stele...

De-așa întunecime-vinovată,
Cu ochi codoși și gata să împungă,
Inima s-a oprit defibrilată.

Dar până unde poate să ajungă
Acest izvor de pură nebunie,
În noaptea care se vădea prelungă ?

Păream o-ntruchipare de stafie,
O umbră, ca un cerber care latră,
Într-un acces de aerofobie.

Abia atunci dublura-mi idolatră,
Epuizată de alergătură,
Căzu, împiedicându-se de-o piatră.

Târziu, când, revenit din căzătură,
Ne-ncrezător îmi pipăiam “divanul”,
De spaimă mi-am pus mâinile pe gură:

Ce-aduce clipa nu aduce anu' !
În fața mea, ca revenit din vise,
Stătea înțepenit G.Topîrceanu.

Citind îngălbenite manuscrise,
Într-un delir de mută admirare,
I-am fost căzut în brațele-i deschise.

(Majestic, gestul de coabitare
M-a-ncredințat, sub negura adâncă,
O poliță că am de-asigurare.

La urma-urmei, adormit pe-o stâncă,
El l-a urmat pe Dante Alighieri
Pe drumul ce-l mai ține-acolo, încă.)

Surprins de mizele asocierii,
– Și-nchis în gândurile ei meschine –
Nedumerit și-n spasmele durerii,

Machiavelic s-a uitat la mine:
-“Ce *Iele* ți-au sortit să vii încoace,
Și cine te-a trimis la mine ? Cine ?”

Plăpând – ca puiul proaspăt din găoace,
Care se-ncurcă încă pe picioare –
Făcui ce fac atâtea dobitoace,

Când noaptea sunt pierdute pe cărare.
Surprins, atuncea realizez Maestru’
Că sunt și eu o “umbră” gânditoare

Și c-am ajuns până la el pedestru.
Înțelegând că n-am făcut-o-n glumă,
De pe tăcere ridică sechestrul :

-“După cum văd, străine, ești din humă !
De ce te-nvârți prin noapte, cum fac furii,
Când, între ei, de foame, se sugrumă ?”

-“Maestre-am zis, surprins, din colțul gurii

—

Aceste locuri nu-mi sunt cunoscute
Și nu-s pornit pe semeni să-i înfurii;

Dar nu găsesc pe nimeni să m-ajute
Să ies din nesfârșitul întuneric,
Lumina iarăși fața să-mi sărute...”

Străfulgerat am fost de-un râs homeric:
-“Pe unde mi te crezi că ești băiete,
De te învârți prin spațiul ezoteric ?

Ai scris și tu vreo două-trei versete
Și crezi, deja, că poți vedea “Lumina”,
Când tot ce-ți stă în față-i un perete ?”

Nepricepând de unde-mi scoate vina,
Descumpănit, alunecai pe spate,
Că-n pieptul meu se cuibărea anghina.

Imperceptibil, gânduri vinovate
M-au cotropit. O forță ireală
M-a rupt din mine și din realitate;

Departe, ca o mână virtuală,
Trasându-mi calea mea ispășitoare,
O creastă se-nălța spiroidală,

Ca într-un joc ascuns, de ursitoare:
Doar eu și muntele ce-mi sta în față –
Poveste, nicidecum întâmplătoare.

“Stăruitor cum sunt, e-o flecușteață,”
Mi-am zis, cu mâna strâns ținând de rampă –
”Ajung acolo până dimineață !”...

Sus pe-nălțime pendula o lampă...
Iar eu, pornit cu forțe înnoite,
De bucurie n-am avut o crampă !

Entuziast și-atras ca de ispite
Pornii să mă îndrept către coline,
Urmat, bizar, de vorbe tâlcuite:

-“Pe cine vrei să păcălești ? Pe cine ?
Câinii trezind, cum bați din poartă-n
poartă,
Cum vei scăpa de *haita* lor, străine ?

Eu către el : -“Mi-e judecata dreaptă.
La ce-aș putea râvni în miez de noapte ?”
El mie: -“N-ai habar de ce te-așteaptă !

Nu-i ăsta drum de miere și de lapte !
Stârnești, fără să vrei, o odisee,
De te pornești, grăbit, spre miazănoapte,

Când noaptea-nvălurită nu se-ncheie”.
I-am râs în față, ca de-o glumă bună,
Pornind-o, manifest. Ca pe-o alee.

-“Nu-ți pune viața pentru-un vis, arvună,
Tot ce ajunge, sus-acolo, moare !”
Atâta a mai apucat să spună

Și drumul îmi fugea pe sub picioare...

CÂNTUL XII

Eram, pe-Olymp, o simplă vietate,
Ținând în mâini mănunchiul de puteri;
Un Hercules, scăpat de sub lăcate,

Ce plimbă moartea către învieri,
Ros de-ndoieli, sperând să regăsească,
Pierdută, calea zilelor de ieri...

Nimic n-ar fi putut să mă oprească
Și cine-ar fi-ndrăznit să se opună
Puterii care se porni să crească,

Sporind în clocot și stârnind furtună
Pe vastele alei, de Zei prescrise,
Pe cei de rând anume să-i supună ?

Eram pe-Olymp ! - un vis descins
 din vise,
La care-atâți ar fi voit s-ajungă -
Zăgăzuiți la porțile-i închise.

Ținându-mi strâns *averea* într-o pungă,
Eu mă plimbam pe largile-i culoare,
Cu o plăcere ce-o doream prelungă.

La doar un pas de imortalizare,
Cu chipul strălucind ca-ntr-o oglindă,
Treceam pe lângă Zei, în conspirare,

Nemailăsând nimic să mă surprindă.
Era doar vanitatea mea crescută,
Sau lumea de afară, suferindă ? !...

Rătăcitor prin *ántica redută*,
În brațe cu *armura* cea străveche,
Mi-era ființa-ntregă străbătută

De niște forțe fără de pereche...
Când, *croncănit*, m-am scuturat amarnic,
Ca oaia când se scutură de streche:

-,Am prevăzut că visul nu-i zadarnic;
Răsplata va veni cum se cuvine.
La ușa mea, te voi numi *ușarnic*.

Dar, nu te fuduli printre *jivine*,
Căăștia *te ucide* pe la spate,
Mai rău ca *agenturili* străine.

Fă-ți, din nimica, oportunitate,
– Din *vânturi* cum atâți își fac avere –
Și adă-mi *semnul* de loialitate !”

Oare să-l duc ? Tii, ce frumos mi-l cere !
Achile l-a pierdut de-o veșnicie,
Iar El îl vrea, mărindu-se-n putere,

C-o ispitire vagă de simbrie ? !
Deci, truda mea – ajunsă la scadență –
Cum aş putea s-o dau pe veresie ? !

Dacă am dovedit obediență,
Și-am fost, de-atâtea ori, samaritean,
E, doar, că n-am crezut că am potență

Prin mine să mă văd...olympian !...
(Din urmă *vocea* mă urmă vagmistru:
„Ești *advansat*...la grad de...căpitan !”)

La „căpitan” ?...O notă-ntr-un
registru ?...
Cu-*armura* ce extatică mă-mpinge,
Pe scara Zeilor ? Pot fi *Magistru* !...

Decis – s-ating ce nu se poate-atinge
De cei îngenunchiați, în prosternare –
Și cu voință unică de-a-nvinge,

Am apăsat pe clanță la intrare.
Surprins, cu mâna încă pe desagă,
Buzna am dat în plină adunare.

(Pentru o clipă viața mea pribeagă
– Fulgerătoare trecere prin vreme –
S-a derulat, topindu-se, întreagă.)

„Îi am pe toți în mâini, de ce m-aș teme ?
De ce să-i las să-și numere arginții ?
Acum e-acum ! E timpul ! Clipa geme

Să mă înalț cum mi-au prezis părinții !”...
-„Întoarce-te mai iute *căpitane*
Că, altfel, au să te mănânce *Sfinții* !”...

„La naiba ! Și comenzi și microfoane !
E liber cine vrea să te asculte...
Eu sunt sătul de sfaturi și ciolane;

Nu-mi trebuie nici grade nici insulte !
Stăpân fiind pe forța ce *dezbină*
Pot declanșa, în jurul meu, tumulte !”

Și c-o sfidare, neaoș-carpatină,
Fără să pierd o clipă de gândire,
M-am deșirat sub conul de lumină:

–„Hei, Voi !, cei *condamnați* la nemurire,
De-o lege strâmbă, nejustificată,
Contând pe *haita* josnică la fire !

Vă-nvinuiesc de crimă și, pe dată,
– Puterea ce-o dețin, mă-ndreptățește –
Să vă aduc legați la judecată !”

O liniște, cum rar se pomenește,
Un gol născut, ce prevestea furtuna,
Cuprinse-ntreaga sală, ca-ntr-un clește.

Întocmai ca pe când trăia... *Străbuna*.
Eram acolo – vajnică salvare ! –
Să ciopărțesc, înverșunat, cununa

Gângavilor ajunși, prin uzurpare,
Mai sus decât au fost, cândva, *Titanii*.
Și cum eram, peste mai mari, Mai Mare,

Puteam să le gătesc de petrecanii
Ori să-i arunc pe toți de-a berbeleacul,
Așa cum ei făcură cu *tiranii*...

Dar, cum îmi descifrasem zodiacul,
Voind *puterea* mea cu toți s-o vadă,
Am rupt sigiliul, zguduindu-mi veacul !...

Dă pe ei, Doamne, o *Mineriadă* !*

*Festival de cântece și dansuri, de origine carpatină, la care premiile se împart cu bâtele. Organizatorii, „necunoscuți”.
(n.a.)

CÂNTUL XIII

Pe ei, dă, Doamne, o Mineriadă !
Că din *nimica* mi-au făcut probleme,
Stârnind furtuni ce-n mine dau să cadă

Și nu găsesc scăpare. Și nici vreme
Să-ncerc a *repara* ce se mai poate,
Pe vârful ăsta-mpodobit cu steme.

Cu *sacul* meu, din care n-am ce scoate,
Pornit de pe tărâmurii geto-dace,
Eu, pe Olymp, sunt doar o vietate !

Dar vremile și „forțele” rapace,
Cu sprijin dat de Unități Terestre,
Stau gata să apese pe trăgace.

-„Vrei să mă vezi în *dungi* și cu *căpestre* ?
Vrei, iar, să-mi fie viața târnută ?
Salvează-mă, oriunde-ai fi, Maestre !

Sunt un fitil aprins, la dinamită !
Ce pot să fac să mă revăd afară,
Amestecat în „gloata parazită” ? !

Maestre, nu-ți fă neamul de ocară !
Nu mă lăsa căzut pe cazemată !...
Maestree !...Unde ești ?...că mă
omoară !”...

Ca din neant, o mână înghețată,
Se-ntinse salvatoare, ca o punte,
Din ce-am intrat, afară să mă scoată.

-„Copile, îți văd pletele cărunte;
Cum de-ai ajuns în „Marea Adunare” ?
Doar ți-am spun clar: să nu te urci pe
munte !

Acum mă chemi ? Ajuns la disperare ? !
Credeai că ai să dai peste-o nuntire ?
Nuntirea era gata să te-omoare !”

Și, strâns în chingi, mă trase spre ieșire,
Fără să-i pese de ce zic „geambașii”
Tocmiți de noua/veche „rânduire”.

– „Grăbește-te, să nu scăpăm *luntrașii* !”
Și-n urma lui, prin liniștea morbidă,
– Mergând docil și numărându-mi pașii –

Ca un portal ce sta să se deschidă,
O cale apăru: marcând limanul
Ce m-atragea în lumea translucidă...

Pe trup, de frig, îmi tremura sumanul,
Când vorbe mă-ncolțiră, fracturate:
– „Fii pregătit...te-așteaptă...*Veteranul* !”...

Dintr-un Nimic, ajuns Enormitate –
Mă prinse-n fibra lui congenitală,
Un Timp ce refuza să se dilate,

Să pot da piept cu „Umbra Genială”...
– „Adus-ai, cum ți-am ordonat, Armura -
Pavăza mea, în *treaba capitală* ?”

Ghicind, ca din ghioc, încurcătura,
În care mă băgasem fără vrere,
Voiam să țip, dar nu mă ținea gura !

Cu ultima fărâmbă de putere,
I-am strecurat, ca hoții, cea desagă,
Să las în urmă visele-himere !

Iluzie deșartă ! Din zănoagă
Mă-nlănțuia o Mare nevăzută,
Golindu-mă de gânduri și de vlagă.

-,Maestre, calea mi-e contrafăcută
De-o vrere care, grav, mă cumpănește.
Ajută-mă, nu mă lăsa-n derută !”

-,Ce-aveai în sac, de zaci ca prins în
clește ?”
-,„Mănușile,...mantaua...și-o cagulă”...
Ca áripa furtunii care crește,

Vâltoarea mă cuprinse, nesătulă
– Un punct pierdut, prin spațiu-n dilatare –
Intact să mă extragă din *celulă*.

Un Univers se puse în mișcare –
Pasaj către o nouă *dimensiune*,
Târând un urlet după el: „Trădare !...”

E-o instigare la rebe-li-une !
Te prind *io*, când mai treci pe-aci,...
răcane !"...
Spre cinstea mea și-a numelor străbune,

Timpul curgea pe vechile cadrane.
Conduc de forța pusă să m-ajute,
Eu lunecam spre lumile „umane”:

O umbră, printre „umbrele pierdute”.
Pe când, surprins de-atâtea revelații,
Mă minunam, de cele petrecute,

Văzui o mână scrijelind pe spații:
„IEȘIREA, NUMAI, PENTRU CINE
POATE !”
-„Colega,...am ajuns...la destinații !”

Și Fratele mă-mbrățișă: ca frate,
Dorindu-mi să ne revedem cu bine,
Pe când mă voi vedea-n Eternitate...

Singur, cu cine să țin sfat ? Cu cine ? !...
Prin noaptea ce dădea să se dezică,
Fără de glas, cu gândul la coline,

Mă scuturam de vremuri și de frică:
Doamne, nu vezi, din neagra ignoranță,
Un neam, precum un val, că se ridică ?

Dacă-i vânjos și plin de cutezanță,
De ce-i menit să umble prin istorii,
Flămând și gol și fără de speranță ?

Cu câte-o ocnă, zilnic, în toți porii,
Pe muche cât o să-l mai țină ora ?
Sătul de-atâtea sfaturi iluzorii,

Nu-i oare Timpul copt, să-și joace
Hora ?...
Și, din pustiul nopții infidele,
Scăpate ca din mână de Pandora,

Pe cerul Țării se iviră stele.

LA FONTAINE DE CE SIECLE

Traduction et préface
Constantin Frosin
Professeur d'Université

LE LIVRE

D'un vrai horoscope des temps à l'abandon,
Le Livre de ma vie, large ouvert, a tout l'air...
A le lire, je le considère comme faussaire
Et je mentirais en lui donnant raison.
Que dans son vers, en même temps que la césure,
Se renverseraient pêle-mêle iambes et trochées,
Par les secrets de la femme enveloppé
Comme je suis, la peur me la bouclerait, parjure,
Rien ne me surprend qui monte à mon assaut,
Quand le temps est dédouané par la seconde,
Au point que le néant en moi joue la ronde...
Mais fort sensé – au faite de pics cérébraux –
Le tic-tac de la montre me dédie des chants,
Contes de fées et étoiles sont là qui me bercent,
Même si, dans le Livre, me finasse et me perce
Ce qui est humain et me sert de vêtement...

ACTE DE PRÉSENCE

Il n'y a pierre qu'on ne puisse renverser
Et toute vague se brise sur le littoral !
La lumière enfermée dans un cristal
Sera certainement, un jour, délivrée.
D'ombres on ne saurait faire un piédestal
Pas même pour une fleur ! Mais cette ombre vous révèle
Au monde tel que vous êtes... La lumière, rien qu'elle
Vous rend juste à vos faits et gestes, égal.

La seule illusion ronge, vorace et goulue...
Juste paraît injuste et tors – régulier.
La bêtise a pour servant l'homme sensé.
Entre les craques, quand Vérité garde bouche cousue,
L'espérance garde les mains jointes, à coeur fendre.
Sous les ans, graines noires sont mûries par le temps...
Mais cet état, je ne l'accepte aucunement –
Le temps me manque, je n'entends pas attendre !...
Tous mes voyages sont un vrai remue-ménage,
Une sorte de feuillement à rebours
Du livre, où subrepticement se noue l'image
D'angoisse des sentiments qui nous parcourent
Pour moi, les eaux sont méandres verrouillés –
Turbillon d'ombres au premier site en herbe,

Autant d'arpèges volatils fraternisés
Lorsqu'on forgea le commencement du Verbe
Et les pensées dans leur svelte application
Cisèlent des gradins dans la pierre du rêve,
Tout en révélant de l'instant l'ascension
Dans tout ce qui est en moi et m'achève
En un va-et-vient incessant, résistant
A travers le livre longuement feuilleté –
En sentier aboutissant au conte suivant...
Auquel moi, je ne saurais arriver...

CETTE PIERRE SI RARE

Me bat les tempes, lourdaud et bien froid,
Le tic-tac du temps – montre cosmique...
Est-ce que l'instant passe à travers moi ? Pourquoi ?
A qui suis-je encore redevable ? C'est le hic !
Hypnotique, la montre... elle avance vers le soir
A même un échafaud à marches moribondes ;
Dans mon rêve, je porte une étoile illusoire
Et dans mes veines, le siècle d'une fragile seconde...
C'est bien sa convalescence crépusculaire
Qui est ma question... Faut-il que je réponde
Pourquoi le bébé doit descendre aux enfers ?
Je sais juste qu'en plaine foire de la pâle seconde
Je tiens au creux de la paume, la plus rare pierre...

QUAND JE T'AI VUE

Quand je t'ai vue, montais échelles en spirale
En t'y agrippant des deux mains, dure épreuve.
Certain vent soufflait en alternances triviales,
En rendant mon ancienne pestilence, toute neuve.
D'un sens aride, avide demandais la pluie,
Pour que l'humide contour – abysses sculpturaux –
Pourfendent le moment, le formant en épi,
Lequel se rigidifie en mondes idéaux.
Tu levais un vent à l'aspect d'un orage,
Dominant, causant l'enthousiasme le plus beau –
Ce fut ce muet, implacable appel : allô...
En bas de l'escalier, quand pensées s'engrangent,
Ton regard tombe inopportun, et dérange :
Que veux-tu ? Sous le soleil, rien de nouveau !

À TON APPEL

I faudrait que je parte ; une heure retentit,
Il est trop tard pour que cela me conforte.
Son appel me séduit, m'attire en cohortes ;
Et ton appel secrètement, m'anéantit.
Tu joues avec les mots, pour que ça m'escorte
Au fil du temps, en vraie masse pyrophore,
Il faut quitter la ronde, aller au-dehors
Et tu ignores combien cet effort m'importe !
Je suis pris comme dans un traquenard prohibé,
Fort enclin à en casser les vitres opaques,
Quand ton geste m'induit en tentation, m'attire
Avec la même abdication engagée
A l'instar de dopamines paradisiaques,
Je devrais partir, mais ne suis pas d'attaque...

L'ENVIE ME PREND, VOILÀ

L'envie me prend de tenter une évasion
à travers les blanches neiges de l'extérieur,
y courir – unique chimère et illusion,
écumes sur un tangage générateur.
Je ressens, tiens, le besoin d'une alternance –
minuterie suspendue à un crochet –
certaine voix gravitant dans la résonance
lorsque, malgré moi, je me surprends crier.

Me transporte, voilà, un certain ondoisement
d'ailes... tout en les pressant me pousser
symptôme bien aigu d'un grave balancement -
entre ce que je veux et je trouverai.
Un « je ne sais pas qui » me séduit, voilà,
quelque chose que j'ignore, vers le soir me happe,
mais ta voix retentit vivement en moi
et je reviens à ta porte... et je frappe...

LA MÊME ÉPOQUE (Glose)

La même époque, la même durée
Me perd, je ne saurais le dire,
Parmi la couronne défeuillée
Que je ne pourrais guère réunir.
Tant que le temps raté en vain
Par candeur ou assiduité -
Efface les ans et n'en reste rien,
Sans oublier et sans étudier,
Sous les difficultés je plie,
A voir que tout tombe dans la glaie -
Mais m'attelle au char des envies
Mû par la peur vers le passé ;
Mais il n'y a rien à saisir
Dans ce qu'on m'a pris et donné,
Sans voir le succès m'investir
Par la même époque et durée.
Je retourne un mot et décèle
Vérités qui couvent, ou tout comme
Je le trouve terrible et naturel...
(Pourquoi mordit-on dans la pomme ?)
N'en souffle mot, mais les interromps
Tantôt en mal, tantôt en bien...
Mais le monde, tel un moribond,
Me perd, et ne sais le dire, hein.

Vers l'automne, les bras se détendent
Pareillement à autant de branches...
Je m'évertue de moi dépendre
Cet éblouissement où je flanche ;
Et comprendre – là, quel privilège –
Pourquoi ai-je vécu, qu'ai-je rêvé,
Aux champs envahis par la neige,
Parmi la couronne défeuillée.
Je me penche toujours davantage
Trouver dans la voix interne
Errant dans l'audible, sans ambages -
Tant le nouveau que l'éternel,
Lorsque du néant moult douteux
Espérant le décomposer -
M'enveloppe tout un cercle de feu,
Que je ne saurais rassembler.
En moi adviennent et s'opèrent
Orage sur orage, sans arrêt
Va-et-vient, autant de revers -
Déchaînement à l'apogée,
Je tente d'arriver, prévenu,
Illusion à l'aspect humain -
Au chemin là-bas étendu
Tant que le temps raté en vain.
Vers des rives pénibles à gagner
Me transporte la même nostalgie,
Mais moi, en moi-même égaré,
De mon ombre je mesure la vie.

En tournoyant dans le zodiaque,
Comme le cheval sous le harnais,
Tant que j'ai beau tourner casaque
Par candeur ou assiduité...
J'ignore, de ce que j'ai atteint,
Ce que j'en ai vraiment gardé
Puisque bouleversé, à dessein
Dans ma coquille je suis rentré.
J'offre mon âme à l'instant avide
Afin de faire aveu mondain,
Quand égaré, de vide en vide,
Efface les ans et n'en reste rien.
Comme s'il n'était pas, mon chemin
Entend que point je n'y cavale
Comme rupture sans rime ni raison -
Laquelle à l'horizon se voile ;
Exprès donné, exprès y mis
Pour qu'insolvable, puisse m'accrocher
A ce que l'on a déjà dit
Sans oublier et sans étudier.
Sans oublier et sans étudier,
J'efface la mémoire – n'en reste rien,
Par candeur ou assiduité,
Tant que le temps, raté en vain,
Que je ne pourrais guère réunir
Parmi la couronne défeuillée :
Me perd – et ne saurais le dire –
La même époque, la même durée.

POINT DE FUITE

En bas du carrefour, à deux doigts de la fin,
Ce qui me tient en vie, me secoue d'entrain.
Le **dor** est suspendu comme une feuille bouffonne,
L'amour vous rejoint, l'amour vous abandonne...
Comme de vos paumes, se mettent à se réunir
Des éclats gardés dans le souvenir...
A l'instar d'un mensonge consolateur,
Le temps me neige, l'instant me cause douleur...

RÉFLEXION SUR LE TARD

« D'yeux tous de sommeil, je relirais un livre »

Constanta Buzea

Automnes s'écoulent comme le vin en pots fêlés,
De leur odeur de fumée s'étouffant...

Un antécédent bien avilissant

Dans l'ascension en train de nous diviser...

Les jours s'effondrent en eux-mêmes, rigidifiés,
Autant de victimes d'un plan préétabli,

Une preuve claire qu'en otage on s'est portés

Et que nous flottons dans la contiguïté.

Rêvant, miraculeuses, d'autres facultés,

On se tient fort par la main, pour que nous ardent

Par des réflexions, les désirs passés.

Errant dans le vide que nous fabriquons,

La lumière nous emmaillote, revancharde,

Mettant un point au livre que nous lisons.

MIROIR DISSIMULÉ

« *Les choses se sont pulvérisées, pulvérisées...* »

Ioan Peia

Tout ce qui est gît, comme détaché d'un miroir,
tessons oppressant une âme mal à l'aise,
pensées qui s'efforcent *hivernalement* de m'avoir ;
cyclones déclenchés quand les paroles se taisent.
Quels sont ces ailes, ces rêves et ces pensées fondus
qui s'espacent sans que je puisse me recueillir,
quand le fil errant parmi voies indéfendues,
se love sur moi et m'empêche de m'affranchir.
Et pourtant, quand personne n'a l'air de venir guère,
pour tendre une main à travers le siècle des pluies,
il existe quelque part, profondément, une lumière :
c'est la lumière du miroir en nous enfoui !

BATTANT LE PAVÉ D'UNE VIE

Et le cortège de s'allonger. A cheval,
Sur les lambeaux de la nuit, je m'attaque
Au verrou de l'entrée, qu'enfin je décale
Pour humer le vent. C'est paradisiaque !
Par suite de lois étrangement établies,
J'arpenne la vie d'un pas irrégulier,
Faisant crocs en jambe à la cohorte d'envies
Comme à tous les jours du calendrier.
Et le même rêve, recelant l'orage en liesse
Dès notre naissance, un pont vers le requiem -
A l'instar d'un baume, il nous bouleverse sans cesse :
C'était tout... Il vous reste le jour énième...

Extraits de la préface du traducteur

La complexité de la poésie d'Adrian ERBICEANU rend très difficile notre tâche de le situer dans un certain cadre, courant littéraire ou de pensée, comme il se doit d'habitude. Apparemment, il pratique un éclectisme sage et généreux, ce qui nous fait le situer dans le prolongement du gândirism/penséisme roumain des années 1930. A cela près que le traditionalisme des gândiristes/penséistes comportait « *un sens dynamique, d'actualité, parce qu'il avait un sens de permanence* » (Nichifor Crainic, « In sensul traditiei » / « Au sens de la tradition », in *Gândirea*/La pensée, no. 1-2 de 1929). Et l'un des mots-clés de la poésie d'Adrian ERBICEANU est justement la permanence, l'éternité. Signe qu'il ne bâtit pas sur le sable, mais à chaud et à froid, il admet l'éphémère de la condition humaine, mais vise à l'éternité, voire à l'infini... A la différence des gândiristes/penséistes, il n'accentue point le caractère religieux de la culture roumaine, ni n'insiste dans sa poésie sur cet aspect. On peut dire que la religion n'y entre pour rien dans la poésie d'Adrian ERBICEANU, qu'elle n'a rien à voir avec la poésie ! Ce qui est *Dieu* vrai ! Il ne sait pas si bien dire... Du reste, en amant chevronné, notre poète papillonne et butine ça et là ce qui lui plaît et ce qu'il trouve digne de constituer la matière de ses vers. Il ne s'en revendique point du gândirisme/penséisme roumain, il a la nostalgie des traditions, mais n'en fait pas une maladie mortelle, d'autant plus que ses poèmes lui sont dictés, même s'il n'habite plus sa patrie, mais bien le Canada, un des plus beaux et accueillants pays du monde, vraie terre d'asile pour les Roumains sérieux et appliqués, désireux de faire leurs preuves, de faire valoir leurs mérites et qualités, de s'intégrer de tous les points de vue dans la collectivité d'accueil, même d'un point de vue artistique, littéraire et spirituel. Et comme il sait que l'union fait la force, il a fondé, il n'y a pas longtemps, l'Association

des Ecrivains d'Expression Roumaine du Québec (ASLRQ), qui fêtera un an de sa constitution en publiant une belle anthologie des poèmes de ses membres canadiens/qubécois, mais aussi des membres invités, de Roumanie, tout d'abord, comme de juste. Voilà que, par voies détournées, il renoue avec la tradition roumaine et réunit autour de lui le plus d'écrivains possible. Attendu que la poésie doit garder son parfum de mystère, que le chroniqueur se doit de ne jamais lever le voile de ce mystère, car le lecteur a le droit d'en faire ses délices, de s'en repaître à coeur-que-veux-tu, nous n'allons ni dévoiler les secrets de sa poésie, ni montrer du doigt ses éventuels défauts, car la joie de le lire doit rester entière, et le critique doit garder bouche cousue, ne pas souffler au lecteur ses impressions et déductions, il doit le laisser faire, et il ne doit pas y trouver à redire... D'autre part, à force de le déchiffrer, de le tourner et retourner sous toutes ses coutures, nous sommes tombé amoureux de la poésie d'Adrian ERBICEANU, ce qui redouble l'ardeur de notre tâche, la rendant sinon impossible, du moins pénible (au sens de *très difficile*, voir le Petit Robert). Mais comme il prétend que personne d'autre ne le connaît mieux que nous, qui l'avons mis sous la loupe pour en déceler toutes les nuances possibles, qui l'avons mis en examen pour nous persuader de certaines vérités (même si, parfois, fort d'une subtilité rare, il les faisait prendre pour un faux ou un faux-semblant...), nous avons finalement accepté ce pari avec nous-même et avec sa poésie. Pour revenir à notre poète et à sa poésie, nous allons simplement énumérer quelques-unes de ses lignes directrices. Il porte l'accent sur le contenu divin du Beau, sur ce qu'on a appelé, dans le temps (à l'époque des pensésistes roumains) la contemplation mystique de Sophie, de la sagesse divine. Et là, il puise non seulement aux mystiques médiévaux, mais aussi et surtout à Sergueï Boulgakov, Nicolai Berdiaev ou Herman Keyserling. Ce dernier, du reste, dans son livre *Das Spektrum Europas*, voyait l'avenir de la spiritualité et de la culture roumaine dans un retour au byzantinisme. Le fait est que le modèle institué par Lucian Blaga influence fortement Adrian ERBICEANU, qui accepte sans ciller que l'éternité est née au

village, à la campagne... Et dans sa création poétique, il ambitionne de nous faire comprendre, du moins dans un registre nostalgique, le fait que le village est le symbole parfait de la spiritualité roumaine, qui la garde intacte, qui la conserve telle quelle, malgré l'assaut de la modernité et de ses corollaires. Même à défaut de la foi en Dieu, on trouve chez lui un optimisme frénétique, atteignant plus d'une fois à l'extase. Voilà que, pour une fois, la malédiction de l'angoisse, de l'inquiétude métaphysique ne s'accompagne pas, dans son cas précis, du frémissement religieux. Il n'en est pas moins vrai qu'il officie en vrai Grand Prêtre dans le temple de sa création poétique, où il prétend écrire sous la dictée, mais nous le sentons polir et repolir la pierre de sa poésie, mettre et remettre mille fois l'ouvrage de ses poèmes sur le métier des affres poétiques, fébrilement. Dans ce recueil, il nous propose une riche lyrique, où les procédés symbolistes sont à l'honneur, où l'on retrouve un certain Blaga ou Ion Pillat, mais aussi quelques-uns des symbolistes français, comme certains expressionnistes allemands. Il y chante les endroits et les parages où il a vu le jour et où il a passé son enfance, il chante aussi la terre roumaine, le sang, le dor, parfois une certaine vengeance couve dans ses vers à l'adresse de ceux qui ont souillé ces terres ou les ont humiliées sous leurs bottes... Un certain panthéisme perce de la plupart de ses poèmes, mêlé à un ethnos fervent. Nous croyons ne pas nous tromper, en affirmant qu'Adrian ERBICEANU est un poète à part, qui, se réclamant discrètement des gândiristes/penséistes et traditionalistes, est en train de devenir déjà « un classique en vie »... Dans ses phrases poétiques, il y a pullulement, voire chevauchements de sens, et l'on sait que l'abondance fait peur parfois, selon le dicton : Le mieux est l'ennemi du bien, mais Abondance de biens ne nuit jamais, n'est-ce pas ? Maître du style, il forge des images parfois inattendues, non familières à la poésie en général, n'empêche, l'inédit et l'ineffable se côtoient harmonieusement chez lui, qui vise dangereusement à la perfection, comme en ignorant (apparemment) que *Ad augusta per angusta...* On le sent peiner, haleter même en quête de l'image parfaitement convenable, de la figure de style

adéquate, du mot qui décrive le plus complètement possible son état d'âme et son intention poétique. C'est un vrai poète-forgeron, selon nous, car il écrit sur l'airain, dans la durée, pour l'éternité, s'arc-boutant des pieds et des mains à l'infini... On le devine scruter de son regard d'acier l'éphémère en quête du durable. Pour tout dire, nous avons fait une passion pour sa poésie, car ce fut l'amour à première vue, le coup de foudre, quoi ! L'amour à première lecture, que les lecteurs de ce beau recueil partageront avec nous, et ils n'en regretteront rien... Nous nourrissons l'espoir que ledit recueil ne passera pas inaperçu, que les revues littéraires le feront remarquer, et que la critique de spécialité le mettra à la place d'honneur. A la fin mais non pas en dernier lieu, Adrian ERBICEANU est un impeccable chanteur de l'amour, qui, fidèle au principe (si l'on peut dire...) : *Ut pictura poesis*, dresse avec une subtile sensibilité, toute une galerie de tableaux de ses amours successifs et indélébiles, paraît-il. Il n'est pas près d'oublier que c'est l'unique sentiment/état d'âme qui différencie l'homme d'avec les autres êtres, le seul que l'on puisse étendre au prochain, voire à Dieu. Et là, l'amoureux incorrigible qu'il est, a recours à la panoplie des romantiques chantant l'amour, ce qui ouvre déjà une autre perspective sur sa poésie. Jouant un peu sur son nom, en toute innocence (et sans penser à mal), nous pensons qu'Adrian **ERBICEANU** est un grand poète en herbe, dont on aura bientôt des nouvelles et qui fera couler pas mal d'encre dans les pages des revues ou dans les histoires littéraires roumaines ou canadiennes. Nous sommes fort content d'avoir eu la chance, le plaisir et l'honneur de le traduire, ayant acquis la ferme conviction que notre traduction le fera connaître (et, pourquoi pas, reconnaître...) par ses pairs, ainsi que par les littératures canadienne et française !

Constantin FROSIN

CUPRINS

De la Anna la Caiafa	3
Divina Tragedie	33
LA FONTAINE DE CE SIECLE	53